

ΟΜΙΛΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΤΩΝ ΕΓΚΑΙΝΙΩΝ
ΤΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2001,

Εἶναι μεγάλη ἡ στιγμή γιά τόν εὐσεβή λαό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Νιγηρίας ἡ σημερινή εὐχαριστιακή Σύναξη ὄλων, γύρω ἀπό Ἐσᾶς Μακαριώτατε πού προεδρεύετε τῆς Συνόδου τῶν ἐπισκόπων τῆς κατά τήν Ἀφρικὴν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ συνάξει ἐγκαινιάσατε τόν Καθεδρικό Ναό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Νιγηρίας.

Ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψή Σας Μακαριώτατε στήν Νιγηρία εἶναι σημαντική καί κρίσιμη, μόνο καί μόνο ἐπειδὴ συγκέντρωσε τόν εὐσεβή λαό, ἄρχοντας καί ἀρχομένους, ὥστε νά πληρωθεῖ ἡ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας πού θέλει τόν Ἐπίσκοπο ὡς φορέα τῆς ἐνότητος. *"Ὅπου ὁ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ καί τό πλήρωμα τῆς ἐκκλησίας"* σημειώνει ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος , καθότι σάν εἰκόνα Χριστοῦ ὁ Ἐπίσκοπος ἔχει κύρια ἀποστολή καί ἔργο νά ἐνώνει καί νά συνάξει "τά πρὶν διασκορπισμένα".

Μακαριώτατε

Κυριακή τοῦ Ἀσώτου σήμερα καί στό λειτουργικό χρόνο τῆς Ἐκκλησίας, ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἠχεῖ φρέσκος καί ἄμεσος, μέσα ἀπό τήν παραβολή τοῦ Ἀσώτου Υἱοῦ. Ὁ ἄσωτος Υἱός μετὰ ἀπό τό ἀνικανοποίητο πού ἔνιωσε μέ τήν ἐξάντληση τῶν δυνατοτήτων τοῦ κτιστοῦ, παίρνει τήν ὑπαρξιακή ἀπόφαση νά ἐπιστρέψει στόν

Πατέρα. Πρόκειται για ένα ευχαριστιακό και λειτουργικό κείμενο. Στο πρόσωπο του άσώτου εικονίζεται ολόκληρη ή πεπτωκυία ανθρω-πότητα, ή όποια "είς έαυτήν έλθοῦσα" άποφασίζει νά άντοποκριθεί στην Θεϊκή πρωτοβουλία για την σωτηρία της από την καταδυνάστευση του θανάτου και της άμαρτίας. Δέν είναι τυχαίο ότι ό Πατέρας άπευθυνόμενος στον πρεσβύτερο υίο, πού δυσανασχετεί για την γιορτή πού έτοιμάζεται, για τό ευχαριστιακό δείπνο πού παρατίθεται, προσδιορίζει την προηγούμενη κατάσταση του άσώτου σαν νεκρική. *"Εύφρανθήναι δέ και χαρείναι έδει ότι ό αδελφός σου οὔτος νεκρός ήν και άνέζησε, άπολωλός ήν και εύρέθη.."* (Λουκ.15,32).

Η μεάνοια και ή επίγνωση του άδιεξόδου από την άπολυτοποίηση του κτιστου κόσμου, μεταμορφώνει τον άσωτο σε "καινό άνθρωπο", τον εισάγει μέ τον πλέον επίσημο και λαμπρό τρόπο στην Καινή ζωή. Ό Πατέρας τό έπιβεβαιώνει μέ κάθε τρόπο " *ένέγκατε την στολήν την πρώτην...και δότε δακτύλιον είς την χείραν αυτού και ύποδήματα είς τούς πόδας"* (Λουκ.15,22).

Άλλά στην άπόθεση του παλαιοῦ άνθρώπου και στον έγκεντρισμό μας στην νέα, την Καινή ζωή, αναφέρονται και οί ύμνοι της άκολουθίας των έγκαινίων. Είναι φορές πού θαρρείς ότι ό ύμνογράφος έμπνέεται διαρκώς από τό νόημα και τό περιεχόμενο της σημερινής ευαγγελικής περικοπής. Σταχυολογώ κάποιες φράσεις από τούς ύμνους του έσπερινου του έγκαινίων. " *Έγκαινίζεσθε αδελφοί και τον παλαιόν άνθρωπον άποθέμενοι, έν καινότητι ζωής πολιτεύεσθε....*" Σε άλλο ύμνο ή προτροπή " *Πρός σεαυτόν έπανάγου άνθρωπε...*", είναι σχεδόν πανομοιότυπη όχι

μόνο στό περιεχόμενο, αλλά καί λεκτικά μέ τό "*Εἰς ἑαυτόν ἐλθών ...*" τοῦ ἁσώτου.

Σήμερα προσφέρουμε στόν Τριαδικό Θεό "*ἐν Χριστῷ διά Πνεύματος Ἁγίου*", ἐν τῷ προσώπῳ Ὑμῶν Μακαριώτατε, τόν πρόσφατα ἀνακαινισμένο Ἱερό Ναό, πού πρό πολλῶν ἐτῶν οἰκοδόμησαν οἱ ἀείμνηστοι Ἀναστάσιος καί Χριστόδουλος Λεβέντης, ὡς ἔνδειξη εὐχαριστίας, "*ὡς οἱ μάγοι τά δῶρα, ὡς ἡ γῆ τό σπήλαιον, ὡς οἱ οὐρανοί τόν ἀστέρα*".

Ἀλλά ταυτόχρονα ὅλος αὐτός ὁ εὐσεβής λαός, στό μέτρο τῆς προσωπικῆς του μετάνοιας ὁ καθένας, προσφέρουμε τόν ἴδιο μας τόν ἑαυτό πρός ἐγκαινιασμό, καί Σᾶς παρακαλοῦμε, ἐν τῷ εἰκονισμῷ τοῦ Κυρίου, νά μᾶς δεχθῆτε μολονότι δέν εἴμαστε ἄξιοι νά κληθοῦμε Υἱοί Του. Γιατί ὁ ἐγκαινιασμός τοῦ Ναοῦ τιμᾶται, μόνο ἂν εἶναι ἐγκαινιασμός τῶν πιστῶν.

" *Οὕτως ἐγκαινίζεται ἄνθρωπος, οὕτω τιμᾶται ἡ τῶν ἐγκαινίων ἡμέρα*". Τά ἐγκαίνια ἐνός Ναοῦ, ὑπαινίσσεται διαρκῶς καί ἐπίμονα ἡ ὅλη ἀκολουθία τῶν Ἐγκαινίων, εἶναι ἐγκαίνια τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς σύνολης κτίσης στήν καινή ζωή... Ἡ ἴδια ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξης ἐγκαίνια σημαίνει ἔνταξη στό Καινό, δηλαδή στό νέο. Τό νέο λοιπόν τό ἔφερε ὁ Χριστός καί πρόκειται γιά τήν βρώση καί πόση τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματός Του, διά τῶν ὁποίων καί ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, ὁ ἄνθρωπος προγεύεται τό καινό, δηλαδή τό ἄφθαρτο καί αἰώνιο. Ὁ ἐγκαινιασμός ἐνός ναοῦ εἶναι ἐγκαινιασμός συγκεκριμένων ἀνθρώπων στό Δένδρο τῆς Ζωῆς, ἀφού παλαιότερα ὁ ἐγκαινιασμός τοῦ ναοῦ συνέπιπτε καί μέ τήν πρώτη

τέλεση τῆς εὐχαριστίας, δηλαδή μέ τήν μετοχή τῶν ἀνθρώπων στό
" καινό τῆς ἀμπέλου γέννημα".

Ὁ ἐγκαινισμός σήμερα ἐδῶ στό Λάγκος τῆς Νιγηρίας τοῦ Ναοῦ
τῆς Ἀναστάσεως, δέν εἶναι τίποτα λιγότερο ἀπό τόν ἐγκαινισμὸ
τῶν ἐσχάτων στήν ἱστορία, χάρη στήν ἐλεύθερη συγκατάνευση τῶν
πιστῶν ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητας, στό μυστήριο τῆς σωτηρίας πού
ἀπεργάστηκε ὁ Χριστός ἐκ μέρους ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας.

Σήμερα ἐδῶ στό Λάγκος καί στόν ναό τοῦτο, ἡ βασιλεία τοῦ
Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἂν καί ὄχι ἀκόμη, εἶναι ἤδη παρούσα *"Τά ἀρχαῖα
παρήλθον, ἰδοὺ γέγονε καινά τά πάντα"*. Ὁ νέος κόσμος τῆς
Βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι πλέον παρών σέ κάθε εὐχαριστιακή
σύναξη καί τό κεντρί τοῦ θανάτου εἶναι πιά ἀπονευρωμένο.

Ἡ Μακαριότητά Σας σήμερα μᾶς ὑπενθυμίζει τό λεπτό ἀλλά
ἀποφασιστικό σημεῖο, ὅτι ὁ ρόλος καί ἡ ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας
εἶναι νά προσλαμβάνει τόν θνητό κόσμο ἀλλά νά μήν ἀπορροφᾶται
ἀπό αὐτόν, νά μεταμορφώνει τόν θνητό κόσμο, ἀλλά νά μήν
μεταμορφώνεται σέ κόσμο, δηλαδή σέ θάνατο. Καί ἡ Ἐκκλησία
ἐκπίπτει σέ νεκρική κατάσταση κάθε φορά πού ἀντλεῖ τήν
ταυτότητά της ἀπό τά παρόντα καί τά κοσμικά, κάθε φορά πού
ἀντλεῖ τήν ταυτότητά της ἀπό ὀτιδήποτε κτιστό, ὅπως ὁ ἄσωτος
ἀπό τά στυφά ξυλοκέρατα ἢ ὅπως οἱ πρωτόπλαστοι ἀπό τόν
ἀπαγορευμένο καρπό. Ὁ ἐγκαινισμός στήν νέα ζωή ταυτίζεται μέ
τήν ἔνταξη στήν Ἐκκλησία καί σηματοδοτεῖ μιά ριζική μεταστροφή,
ὅπως ἡ ἔξοδος τοῦ Ἀβραάμ ἀπό τήν Χαρράν, σύμφωνα μέ τήν
ὁποία ὁ πιστός παύει νά ἀντλεῖ ταυτότητα ἀπό ἀντικειμενικές

πραγματικότητες, βιολογικές, κοινωνικές, έθνικές και κρατικές. Μιά τέτοια στροφή είναι ή πιο ριζοσπαστική πράξη μέσα στην ιστορία, γιατί μόνο μία τέτοια κίνηση μπορεί να απελευθερώσει την ιστορία από τα δεσμά της θνητότητας, της κτιστότητας και της άμαρτίας. Μέσα σε μία τέτοια προοπτική σχέσης μεταποιείται ο κόσμος και μεταμορφώνεται ή κτίση.

Ή παρουσία Σας εδώ Μακαριώτατε είναι πρόσκληση για να κάνουμε πράξη την καινή ζωή, να μείνουμε σταθεροί στο μείζον που είναι ή ενότητα και όχι οι διαιρέσεις. Ένότητα πέρα από φύλα, χρώματα, σύνορα. Μιά ενότητα που δεν είναι ισοπέδωση, αλλά που κάνει τα παραπάνω στοιχεία "τόπο" συνάντησης και αλληλοεμπλουτισμού εν Χριστώ. Ή Έκκλησία προσλαμβάνει όλο τον άνθρωπο με τα ήθη και τις παραδόσεις του. Δεν επιβάλλει άλλα, απλώς μεταμορφώνει τα ήδη υπάρχοντα δίνοντάς τους άλλο περιεχόμενο. Ή Έκκλησία δεν απορρίπτει κανένα πολιτισμό, αλλά μεταμορφώνει κάθε πολιτισμό. Ή Έκκλησία του Χριστού είναι ανοικτή και διαλεκτική με κάθε λαό και έθνος, χωρίς να προτιμά κανέναν περισσότερο ή λιγότερο. Ή πράξη και ή μαρτυρία των μεγάλων αγίων ιεραποστόλων της Έκκλησίας μας μας οδηγεί και σήμερα, υπενθυμίζοντάς μας ότι τό διαχρονικό είναι ο Χριστός και ότι δεν υπάρχουν ιερά έθνη και ιερές γλώσσες. Μας υπενθυμίζει την μεγάλη αλήθεια ότι προτεραιότητα έχει τό πρόσωπο έναντι του οιονδήποτε Σαββάτου. Ή Έκκλησία μεταμορφώνει την ιστορία μέσα από την προσωπική σχέση που συνίσταται στην έλευθερία και την αγάπη και όχι μέσα από την βία, τον φανατισμό, την μισαλλοδοξία και τον φονταμενταλισμό, που όλα τείνουν στην χρήση του προσώπου. Αυτή άλλωστε είναι και ή μεγάλη προσφορά της

Ἐκκλησίας, νά ὀριοθετεῖ τό δέον. Νά θέτει δηλαδή τά ὅρια ανάμεσα στό πρωτεύον καί τό δευτερεύον, στό ψεῦδος καί τήν ἀλήθεια, τήν ζωή καί τόν θάνατο.

Ὁ ἐγκαινισμένος πλέον ἱερός ναός εἶναι ὁ τόπος *"ὅν ἔπηξεν ὁ Κύριος"* ἐν τῷ προσώπῳ Ὑμῶν καί διά τοῦτο εἶναι τόπος ἅγιος. Εἶναι τόπος Θεοφανείας. Ἡ τοποθέτηση τῶν λειψάνων τῶν μαρτύρων ἐντός τῆς Ἁγίας Τραπέζης, συμμαρτυρεῖ γιά τήν μεταμόρφωση αὐτοῦ τοῦ χώρου σέ Ἐκκλησία, δηλαδή σέ Σύναξη ζώντων καί κεκοιμημένων, σέ *χώρο* τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, σέ *χώρο* τῆς νίκης τοῦ θανάτου, σέ *ἐργαστήρι* σπουδῆς καί φανέρωσης τῆς ἀναστάσιμης ἐλπίδας, σέ *λίκνο* ἀνακαινίσεως τοῦ σύμπαντος κόσμου. *" Τοῦτον τόν Οἶκον ὁ Υἱός ἐθεμελίωσεν. Τοῦτον τόν Οἶκον τό Πνεῦμα τό Ἅγιον ἀνεκαίνισεν"*

Μακαριώτατε,

Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Νιγηρίας, κατά τήν ἐπίσημη αὐτή στιγμή Σᾶς παραδίδει, δι' ἐμοῦ, τό πρῶτο ἀντίτυπο τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Βαπτίσματος πού γιά πρώτη φορά μεταφράστηκε στήν γλῶσσα Ἴμμπο καί πού ἀφιερώνεται υἱικῶς στήν Μητέρα Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας, στόν Θρόνο τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου καί Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.

Ταυτόχρονα ὁμως Σᾶς προσφέρει καί αὐτήν τήν Ἀρχιερατική Στολή, ὥστε καί μέσα ἀπό τήν λαμπρότητά της, νά καθίσταται ἀκόμη πιό ἀπτός καί ἐγγύς, ὁ ἐσχατολογικός εἰκονισμός τοῦ Φέροντος αὐτήν Ἀρχιερέως καί ἀκόμη πιό ἐκδηλος *" ὁ ἱριδισμός μίας ἄλλης ἀνεσπέρου Ἀνατολῆς"*.